

2. Трокоз, А. В. Динаміка титрів антитіл у свиней різних типів вищої нервової діяльності за дії біологічного подразника / А. В. Трокоз // Біологія тварин. – 2013. – Т. 15, № 1. – С. 140–150.
3. Лабораторна діагностика у ветеринарній медицині (довідник) / В. В. Влізлю, І. А. Максимович, В. Л. Галяс, М. І. Леню. – Львів, 2008. – 112 с.

УДК 634.4.053:611.341.018.25(476.6)

МАРФАМЕТРЫЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ТОНКАГА КІШЭЧНІКА НОВАНАРОДЖАНЫХ ПАРАСЯТ

Туміловіч Г. А., Хартонік Дз. М., Грышчук С. В., Барыкіна І. М.

УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»

г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

Мэта даследаванняў – вызначыць марфаметрычныя асаблівасці тонкага кішэчніка нованароджаных парасят з рознай ступенню фізіялагічнай сталасці.

Навукова-вытворчыя даследаванні па расэнню пастаўленай мэты ажыццяўляліся ў 2015-2016 гг. ва ўмовах КВС СВК «Ніва-2003» Гродзенскага раёна і марфалагічнай лабараторыі кафедры анатоміі жывёл УА «ГДАЎ». Матэрыялам для гісталагічных даследаванняў служылі ўзоры сценак тонкага кішэчніка, атрыманых ад аднадзённых парасят з рознай ступенню фізіялагічнай сталасці.

Праведзенымі намі даследаваннямі ўстаноўлена, што ў нованароджаных парасят таўшчыня кішэчнай сценкі дванаццаціперснай кішкі вар'іруе ў залежнасці ад фізіялагічнай сталасці. У парасят-нарматрофікаў таўшчыня кішэчнай сценкі па-за складак складае $687,3 \pm 23,3$ мкм, што на 19,6% ($P < 0,01$) больш, чым у парасят-гіпатрофікаў. Таўшчыня кішэчнай сценкі ў вобласці зморшчын вар'іруе ад 754,1 мкм да 938,5 мкм. Слізістая абалонка па-за складак танчэй, чым у вобласці зморшчын, і складае ў парасят-нарматрофікаў $483,2 \pm 9,7$ мкм, што больш чым у парасят-гіпатрофікаў на 17,7%. У дадзеных групах жывёл слізістая абалонка ў вобласці зморшчын складае $889,7 \pm 18,2$ мкм і $712,9 \pm 19,5$ мкм адпаведна.

Таўшчыня мышачнай абалонкі дванаццаціперснай кішкі найбольшая і складае ў парасят-гіпатрофікаў $123,1 \pm 3,2$ мкм, што на 18,6% ($P < 0,01$) менш чым у парасят-нарматрофікаў. Таўшчыня сярэдняй абалонкі ў парасят-нарматрофікаў складае $7,4 \pm 0,9$ мкм, што на 21,6% менш, чым у парасят-гіпатрофікаў.

Пры вывучэнні марфаметрычных асаблівасцяў сценкі худой кішкі нованароджаных парасят было ўстаноўлена, што кішэчная сценка па-за складак у парасят-гіпатрофікаў складае $628,5 \pm 11,3$ мкм, што на 19,8%

менш, чым у парасят-нарматрофікаў. Таўшчыня кішэчнай сценкі ў вобласці зморшчын у парасят-нарматрофікаў складае $1197,2 \pm 21,3$ мкм, што на 17,8% больш, чым у парасят-гіпатрофікаў. Слізістая абалонка па-за складак у парасят-гіпатрофікаў складае $503,3 \pm 9,7$ мкм, што на 17,9% ($P < 0,001$) менш, чым у парасят-нарматрофікаў. У дадзеных групах жывёл таўшчыня слізістай абалонкі ў вобласці зморшчын вар'іруе ад $833,8 \pm 8,8$ мкм да $1098,2 \pm 11,3$ мкм.

Таўшчыня мышачнай абалонкі худой кішкі ў парасят-гіпатрофікаў складае $85,8 \pm 1,3$ мкм, што на 24,3% ($P < 0,05$) менш, чым у парасят-нарматрофікаў. Унутраны пласт мышачнай абалонкі худой кішкі таўшчэй вонкавага. Унутраны мышачны пласт перавышае вонкавы ў парасят-нарматрофікаў на 29,8%, а ў парасят-гіпатрофікаў на 37,5% адпаведна. Таўшчыня сярэдняй абалонкі ў парасят-гіпатрофікаў складае $6,2 \pm 0,2$ мкм, а ў парасят-гіпатрофікаў $8,7 \pm 0,3$ мкм.

Пры марфаметрыі сценкі падуздышнай кішкі парасят-гіпатрофікаў устаноўлена, што кішэчная сценка па-за складак складае $683,9 \pm 17,2$ мкм, што на 20,8% ($P < 0,001$) менш, чым у парасят-нарматрофікаў. Таўшчыня кішэчнай сценкі ў вобласці зморшчын у парасят-гіпатрофікаў і нарматрофікаў склала $782,3 \pm 22,3$ мкм і $1038,1 \pm 31,3$ мкм.

Слізістая абалонка па-за складак у парасят-гіпатрофікаў складае $448,7 \pm 10,7$ мкм, што на 20,5% ($P < 0,001$) больш, чым у парасят-нарматрофікаў. Таўшчыня слізістай абалонкі ў вобласці зморшчын у парасят-нарматрофікаў найбольшая і склала $991,3 \pm 27,8$ мкм, што на 23,2% ($P < 0,001$) больш, чым у парасят-гіпатрофікаў. У парасят-гіпатрофікаў адзначана тэндэнцыя зніжэння адноснай таўшчыні слізістай абалонкі пры адначасовым павелічэнні таўшчыні падслізістай асновы, што абумоўлена наяўнасцю запаленчых працэсаў.

Таўшчыня мышачнай абалонкі ў парасят-гіпатрофікаў складае $89,3 \pm 2,8$ мкм, што на 29,9% ($P < 0,001$) менш, чым у парасят-нарматрофікаў. Унутраны пласт мышачнай абалонкі падуздышнай кішкі парасят, як і ў папярэдніх аддзелах, таўшчэйшы за вонкавы. Унутраны мышачны пласт перавышае вонкавы ў парасят-нарматрофікаў на 14,9%, а ў парасят-гіпатрофікаў на 16,3% адпаведна, што сведчыць аб фарміраванні вонкавага мышачнага пласта падуздышнай кішкі ў парасят-гіпатрофікаў. Таўшчыня сярэдняй абалонкі ў парасят-гіпатрофікаў складае $6,5 \pm 0,2$ мкм, а ў парасят-нарматрофікаў $8,8 \pm 0,4$ мкм.

Такім чынам, марфаметрычны аналіз паказаў, што існуюць пэўныя асаблівасці структурнай арганізацыі тонкага кішэчніка парасят у залежнасці ад ступені фізіялагічнай сталасці пры нараджэнні, у парасят-гіпатрофікаў структурныя утварэнні тонкай кішкі, якія за-

беспечаюць працэсы стравання, па ўзроўні дыферэнцыявання значна адрозніваюцца ад паказчыкаў фізіялагічна сталых парасят.

ЛІТАРАТУРА

Скудная, Т. М. Марфафункцыянальныя асаблівасці дванаццаціперсай кішкі парасят-гіпатрофікаў : аўтарэф. дыс. ... канд. вет. навук : 16.00.02 / Т. М. Скудная; Віцебская дзярж. акад. вет. медыцыны. – Віцебск, 2010. – 22 с.

УДК 634.4.053:611.341

МАРФАФУНКЦЫЯНАЛЬНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ СЛІЗІСТАЙ АБАЛОНКІ І ЗАЛОЗАВАГА АПАРАТА СТРАЎНІКА НОВАНАРОДЖАННЫХ ПАРАСЯТ

Туміловіч Г. А., Харьтонік Дз. М., Грышчук С. В., Воранаў Дз. В.
УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»
г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

Мэта даследаванняў – вызначыць марфафункцыянальную арганізацыю слізистой абалонкі і залозавага апарата страўніка нованароджаных парасят у залежнасці ад фізіялагічнай сталасці.

Навукова-вытворчыя даследаванні па рашэнні пастаўленай мэты ажыццяўляліся ў 2015-2016 гг. ва ўмовах КВС СВК «Ніва-2003» Гродзенскага раёна і марфалагічнай лабараторыі кафедры анатоміі жывёл УА «ГДАЎ». Матэрыялам для гісталагічных даследаванняў служылі ўзоры сценак тонкага кішэчніка (дванаццаціперсай, падуздышнай і худой кішкі), атрыманых ад аднадзённых парасят з рознай ступенню фізіялагічнай сталасці.

Слізістая абалонка фундальнай зоны страўніка парасят-нарматрофікаў мае таўшчыню, роўную $285,8 \pm 9,6$ мкм, што на 13,3% больш, чым у парасят-гіпатрофікаў. Падслізістая аснова ў нованароджаных парасят-гіпатрофікаў перавышае такую ў парасят-гіпатрофікаў. Мышачная абалонка парасят-нарматрофікаў у гэтым узросце дасягала максімальных велічынь і была роўная $381,7 \pm 11,2$ мкм.

У фундальнай зоне слізистой абалонкі страўніка парасят страўнікавыя валікі маюць роўныя краі з вяршынямі ад круглявай да плоскай формы. Глыбіня страўнікавых ямак была найбольшая ў парасят-нарматрофікаў і складала $101,3 \pm 6,8$ мкм, што на 13,5% менш, чым у парасят-гіпатрофікаў. Фундальныя залозы займаюць значную плошчу слізистой абалонкі страўніка. Дыяметр залоз у дадзенай зоне страўніка склаў $23,28 \pm 1,24$ мкм. Парыетальныя клеткі сустракаюцца асобнымі групамі па ўсёй даўжыні фундальных залоз. Іх колькасць у складзе ад-